

پژوهشکده پولی و بانکی
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

گزارش فصلی

تولید صنعتی ایران با استفاده از اطلاعات شرکتهای بورسی*

فصل اول ۱۳۹۴

تابستان ۱۳۹۴

* آمارهای مربوط به فصل چهارم ۱۳۹۴ مقدماتی است.

تهیه و تنظیم

پژوهشگران گروه مدلسازی

پژوهشکده پولی و بانکی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

این گزارش به سفارش اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
توسط پژوهشکده پولی و بانکی تهیه شده است.

تولید صنعتی به عنوان موتور رشد اقتصادی و محرک تولید در سایر بخش‌ها در نظر گرفته می‌شود. از این رو در بررسی وضعیت اقتصاد کشورهای مختلف، شاخص تولید صنعتی از اهمیت بالایی برخوردار است و سطح فعالیت اقتصادی برای بسیاری از کشورها به صورت ماهانه و روزآمد برپایه این شاخص رصد می‌شود.

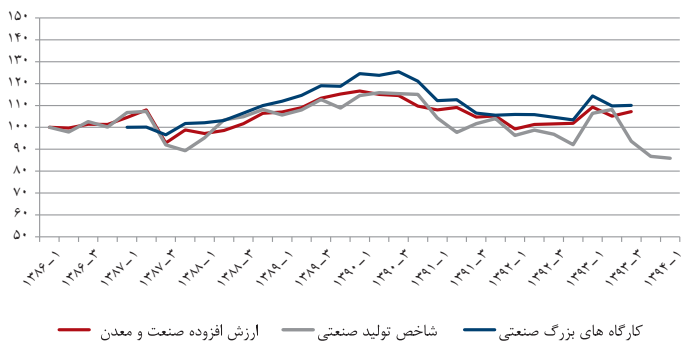
بررسی و تحلیل روزآمد وضعیت اقتصاد ایران با توجه به نوسانات زیادی که در دوره‌های اخیر داشته از اهمیت بسزایی برخوردار است. با توجه به کمبود اطلاعات روزآمد از بخش واقعی اقتصاد و بخش صنعت و اهمیت شناسایی و تحلیل به روز وضعیت اقتصاد، در این گزارش برای برآورد شاخص تولید صنعتی، از اطلاعات شرکت‌های صنعتی عضو بورس اوراق بهادار تهران (که ۳۹ درصد از ارزش تولید صنعتی کشور را تولید می‌کنند) استفاده شده است.^۱

بر اساس برآوردهایی که با استفاده از اطلاعات شرکت‌های بورسی انجام شده است، رشد تولید صنعتی در فصل اول ۱۳۹۴ نسبت به مدت مشابه سال قبل با کاهش تولید مواجه بوده است. این برخلاف روند تولید صنعتی در سال ۱۳۹۳ است که رشد مثبت را نشان می‌داد. بر این اساس رشد تولید صنعتی بدون فرآورده‌های نفتی نسبت به فصل مشابه سال قبل ۷/۶- درصد و نسبت به فصل قبل ۵/۹ درصد است. در این فصل عملکرد صنعت فرآورده‌های نفتی بدتر از سایر صنایع بود، بطوری که اگر تغییرات تولید این صنعت هم در محاسبه شاخص تولید صنعتی در نظر گرفته شود، شاهد بدتر شد رشد تولید خواهیم بود. از طرف دیگر عملکرد صنعت خودرو کماکان رو به بهبود است و در فصل اول ۱۳۹۴ نیز نسبت به مدت مشابه رشد را نشان می‌دهد. از این رو اگر شاخصی تولید صنعتی بدون در نظر گرفتن صنعت خودرو رشد تولید را پایین‌تر نشان می‌دهد. جدول ۱ رشد شاخص‌های تولید صنعتی در طبقه‌بندی مختلف را نشان می‌دهد.

همچنین نمودار ۱ روند تولید صنعتی برای شرکت‌های بورسی در بازه زمانی ۱۳۸۶ تا فصل اول ۱۳۹۴ را نشان می‌دهد. مقایسه شاخص تولید صنعتی شرکت‌های بورسی با روند شاخص تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی و ارزش افزوده صنعت و معدن نشان‌دهنده این است که شاخص محاسبه شده با استفاده از اطلاعات شرکت‌های بورسی تا حدود زیادی می‌تواند تغییرات در بخش صنعتی کشور را پوشش دهد.

۱- با وجود این که تولیدات شرکت‌های صنعتی غیربورسی در این گزارش در نظر گرفته نشده است، بر اساس بررسی‌های صورت گرفته، روند شاخص تولید صنعتی محاسبه شده به خوبی تغییرات در شاخص تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی و ارزش افزوده بخش صنعت و معدن را توضیح می‌دهد. همچنین آمار استفاده شده پس از حذف اثرات فصلی گزارش شده‌اند.

نمودار ۱- شاخص تولید صنعتی شرکت‌های بورسی

* مقدار شاخص فصل اول ۱۳۸۶ برابر ۱۰۰ قرار داده شده است.

** آمار کارگاه‌های بزرگ صنعتی و ارزش افزوده صنعت و معدن از بانک مرکزی و شاخص تولید صنعتی با استفاده از داده‌های شرکت‌های بورسی محاسبه گردیده است.

جدول ۱- شاخص تولید صنعتی با استفاده از اطلاعات شرکت‌های بورسی

رشد سالانه منتهی به فصل ۱۳۹۴ سال	رشد فصل ۱ سال۱۳۹۴		شاخص (۱۰۰=۱۳۸۶)						
	نسبت به فصل مشابه سال قبل	نسبت به فصل قبل	سال۱۳۹۴		سال۱۳۹۳				
			فصل ۱	فصل ۴	فصل ۳	فصل ۲	فصل ۱		
-۵/۰	-۱۹/۳	-۱/۰	۸۵/۹	۸۶/۸	۹۳/۶	۱۰۸/۲	۱۰۶/۴	تولید صنعتی	شاخص کلی
۴/۰	-۷/۶	۵/۹	۹۰/۶	۸۵/۶	۹۱/۰	۱۰۲/۵	۹۸/۱	تولید صنعتی (بدون صنعت فرآورده‌های نفتی)	
-۱۲/۴	-۲۵/۳	-۵/۹	۸۴/۴	۸۹/۶	۸۵/۹	۱۲۲/۶	۱۱۲/۹	تولید صنعتی (بدون صنعت خودرو وساخت قطعات)	
-۱۲/۲	-۱۹/۱	-۱/۶	۹۰/۲	۹۱/۶	۹۹/۵	۱۱۰/۰	۱۱۱/۴	تولید صنعتی بر حسب نوع صنعت	تولید صنعتی بر حسب نوع محصول
-۲/۳	-۱۹/۳	-۲/۰	۸۳/۳	۸۵/۰	۸۱/۵	۱۱۶/۱	۱۰۳/۳	تولید صنعتی بر حسب نوع صنعت	
-۴/۰	۱/۰	۱۴/۴	۱۰۴/۳	۹۱/۲	۸۷/۵	۹۶/۵	۱۰۳/۲	محصولات بی‌دوام	
-۵/۲	-۲۱/۷	-۳/۴	۸۲/۹	۸۵/۸	۸۵/۰	۱۱۶/۷	۱۰۵/۸	محصولات بادوام	تولید صنعتی بر حسب نوع محصول
۱۵/۴	۶۱/۳	۳۴/۳	۱۰۷/۲	۷۹/۸	۶۲/۹	۷۹/۱	۶۶/۴	مصرفی	
۱۱/۵	-۰/۱	۹/۷	۱۲۶/۳	۱۱۵/۱	۱۲۱/۸	۱۳۵/۰	۱۲۶/۴	واسطه	
۶۳/۱	۲/۵	-۸/۲	۷۵/۸	۸۲/۶	۸۰/۸	۷۹/۳	۷۴/۰	سرمایه‌ای	

توضیح: مقدار شاخص برای هر یک از گروه‌ها در فصل اول سال ۸۶ برابر با ۱۰۰ در نظر گرفته شده است.

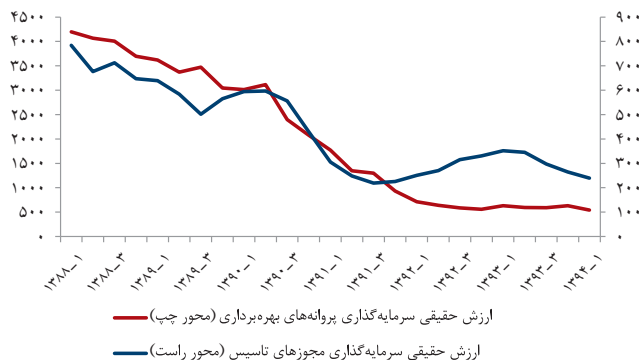
تحلیل وضعیت صنعت

تولید صنعتی پس از توافق موقت ژنو در پاییز ۱۳۹۲ روند افزایشی به خود گرفت اما این روند افزایشی، پایداری لازم را نداشته و علائم کاهش تولید صنعتی از انتهای سال ۱۳۹۳ مشخص شد. یکی از دلایل این کاهش تولید، کاهش قدرت خرید مردم است که باعث کاهش تقاضا کالاها، مخصوصاً کالاهای مصرفی شده است و اثر منفی آن بر تولید این کالاها در نیمه دوم سال قابل مشاهده است. این کاهش تقاضا پس از توافق نهایی هم‌چنان ادامه دارد و به نظر می‌رسد که کارگزاران اقتصادی تصمیم گرفتند که برخی از تقاضاهای خود رو به دوره پس از اجرای توافق موکول کنند. این امر کاهش تقاضا را تشدید کرده است. هم‌چنین به دلایل مختلف صادرات کشور نیز کاهش یافته و به نوعی می‌توان گفت که تقاضای خارجی برای کالاها نیز کاهش یافته است. از این رو می‌توان مهم‌ترین مشکل بخش صنعت را در دو فصل اخیر ناشی از بخش تقاضا دانست. البته در سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ مهم‌ترین عامل کاهش تولید در بخش صنعت مربوط به بخش عرضه و تحریم‌ها بوده است. در این قسمت به چند مورد اشاره می‌شود که وضعیت صنعت را در فصل گذشته روشن‌تر می‌کند.

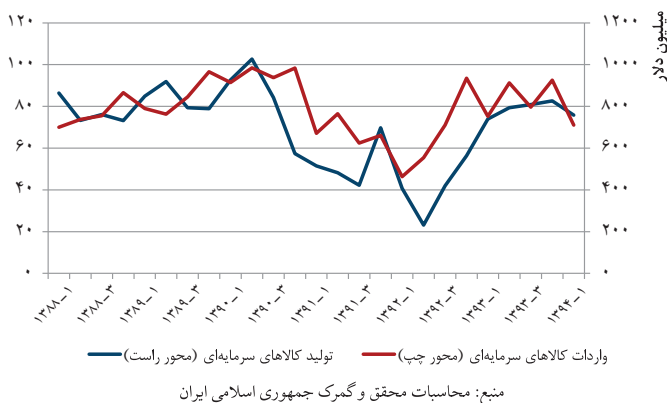
سرمایه‌گذاری در بخش صنعت: سرمایه‌گذاری در فعالیتهای تولیدی با توجه به چشم‌انداز و انتظاری که فعالان اقتصادی از آینده اقتصادی کشور دارند، تغییر می‌کند. زمان وضع تحریم‌ها در سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۲ تقاضای سرمایه‌گذاری در کشور به شدت کاهش یافت. نمودار ۲ وضعیت سرمایه‌گذاری را منعکس می‌کند. همان‌طور که مشخص است از انتهای ۱۳۹۰ با اعمال تحریم‌ها مجوز تاسیس کاهش شدیدی داشته است. البته از نیمه دوم ۱۳۹۲ تقاضا برای کالای سرمایه‌گذاری افزایش پیدا کرد و شاهد رشد سرمایه‌گذاری بودیم. این افزایش به خوبی در رشد مجوزهای تاسیس قابل مشاهده است. اما در چند فصل اخیر شاهد افزایش در سرمایه‌گذاری نبوده‌ایم.

نمودار ۳ نیز نشان می‌دهد که هم تولید و هم واردات کالاهای سرمایه‌ای در بازه ۱۳۹۰ تا ابتدای سال ۱۳۹۲ کاهش داشته است و در ادامه از نیمه دوم ۱۳۹۲ تا نیمه اول ۱۳۹۳ روند صعودی داشتند به طوری که به وضعیت تولید و واردات کالاهای سرمایه‌ای در ابتدای سال ۱۳۹۳ به وضعیت سال ۱۳۹۰ بازگشته است. هم‌جهت بودن واردات کالای سرمایه‌ای و تولید کالاهای سرمایه‌ای نشان می‌دهد که مهم‌ترین محرک بخش سرمایه‌گذاری در چند سال اخیر بخش تقاضا برای سرمایه‌گذاری بوده است. بر اساس نمودار ۳ نکته نگران‌کننده کاهش واردات و هم‌چنین تولید کالاهای سرمایه‌ای در فصل اول ۱۳۹۴ است. البته با توجه به توافق صورت گرفته به نظر می‌رسد که وضعیت در فصل دوم ۱۳۹۴ بهبود یابد.

نمودار ۲- ارزش حقیقی مجوزهای تاسیس و پروانه‌های بهره‌برداری واحدهای صنعتی (میلیارد ریال)

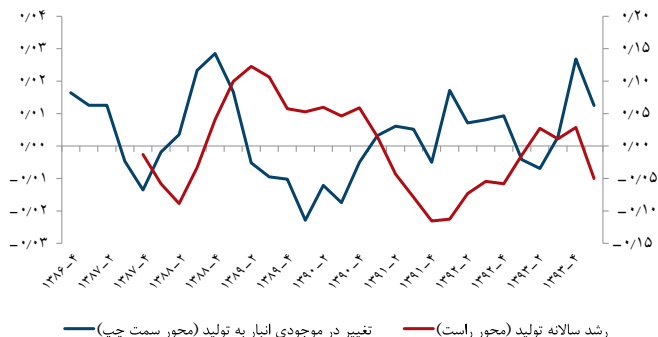

نمودار ۳- واردات و تولید کالاهای سرمایه‌ای

تحلیل موجودی انبار: نکته دیگر در خصوص تغییرات بخش صنعتی، تغییر در موجودی انبار کالاهای ساخته شده است. همان‌طور که در نمودار ۴ نشان داده شده است، تغییر در موجودی انبار کالاهای ساخته شده از فصل سوم ۱۳۹۳ تا فصل اول ۱۳۹۴ مثبت بوده و به عبارت دیگر در این دوره به موجودی انبار اضافه شده است. اضافه شدن موجودی انبار در فصل اخیر نشان می‌دهد که تولید در این فصول بیشتر از فروش رشد داشته است و همین امر منجر به مازاد تولید شده است. این نمودار در واقع تایید می‌کند که مهم‌ترین محدود کننده رشد تولید در چند فصل اخیر محدودیت تقاضا داخلی و خارجی بوده است.

نمودار ۴- درصد تغییر در موجودی انبار کالاهای ساخته شده و رشد سالانه تولید صنعتی با استفاده از اطلاعات شرکت‌های بورسی

منبع: محاسبات محقق بر اساس داده‌های شرکت‌های بورسی

وضعیت تجارت خارجی کشور: در ماه‌های نخست سال ۱۳۹۴ ارزش دلاری صادرات و واردات کشور با کاهش مواجه شد. البته با توجه به این که کاهش صادرات کمتر از کاهش واردات بوده است، شاهد مثبت شدن تراز تجاری غیرنفتی در سه ماهه نخست بودیم. مهم‌ترین دلیل کاهش در ارزش واردات را می‌توان کاهش تقاضا برای کالاهای واسطه و کاهش قیمت کالاهای وارداتی دانست. از طرف دیگر مهم‌ترین دلیل برای کاهش در ارزش دلاری صادرات کاهش قیمت میعانات گازی و محصولات پتروشیمی در جهان بوده است. نکته قابل توجه دیگر در این حوزه واردات کالاهای واسطه‌ای، مصرفی و سرمایه‌ای است. همان‌طور که در نمودار ۵ نشان داده شده است، ارزش دلاری واردات از نیمه دوم ۱۳۹۳ روند کاهشی داشته است. این روند کاهشی عمدتاً ناشی از کاهش واردات کالاهای واسطه‌ای و تاحدودی مصرفی بوده است. اما کالاهای سرمایه‌ای در این بازه زمانی یعنی از فصل سوم ۱۳۹۳ تا فصل اول ۱۳۹۴ اگرچه رشد چندانی نداشته‌اند اما روند کاهشی نیز نداشته‌اند. از این رو اگرچه کاهش واردات کالاهای واسطه‌ای و همچنین مصرفی نشان می‌دهد که تولیدکننده از تقاضا برای کالای خود در کوتاه‌مدت و میان‌مدت مطمئن نیست اما دید بلندمدت مثبتی دارد و بر آن اساس اقدام به سرمایه‌گذاری می‌کند.

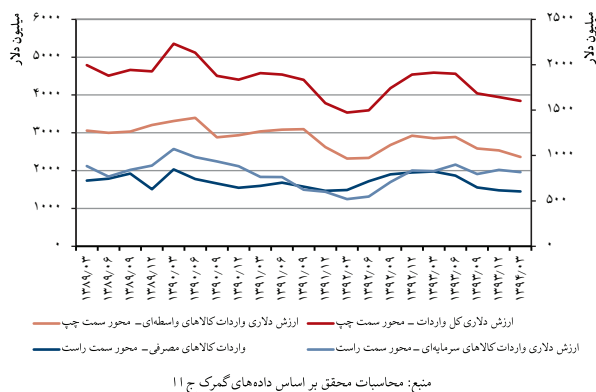
تولید صنعتی در طبقه بندی‌های مختلف^۱

تواتر خرید کالاهای بادوام پایین است و زمانی تقاضا برای کالاهای بادوام افزایش می‌یابد که وضعیت اقتصاد در شرایط مطلوبی باشد. تغییر در تولید و فروش کالاهای بادوام به نوعی نشان دهنده دیدگاه فعالان اقتصادی است. در دو فصل اخیر تولید کالاهای بادوام کاهش داشته است که نشانه مثبتی از وضعیت اقتصادی نیست. در نیمه اول سال ۱۳۹۳ تولید این محصولات رشد مثبت داشتند. نمودار ۶ روند تغییرات شاخص تولید صنعتی محصولات بادوام و بی‌دوام را نشان می‌دهد.

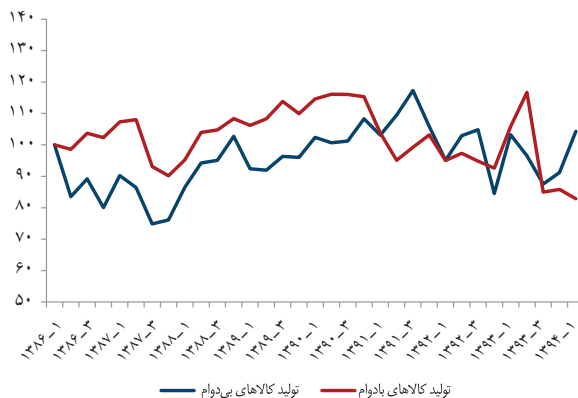
۱- تعریف طبقه‌بندی‌ها در انتهای گزارش در بخش اصطلاحات و تعاریف آورده شده است.

نمودار ۷ تغییرات شاخص تولید کالاهای واسطه‌ای، مصرفی و سرمایه‌ای را نشان می‌دهد. بر اساس این نمودار رشد تولید کالاهای سرمایه‌ای بعد از فصل‌های متوالی متوقف شده است. تولید کالاهای مصرفی نیز در فصل اول ۱۳۹۴ مانند فصل قبل رشد بالایی را تجربه کرده است. تولید کالاهای واسطه‌ای نیز که بخش قابل توجه از تولید صنعتی کشور را شامل می‌شود در فصل اول ۱۳۹۴ نسبت به فصل قبل رشد داشته است اما نسبت به فصل مشابه سال قبل کاهش داشته است.

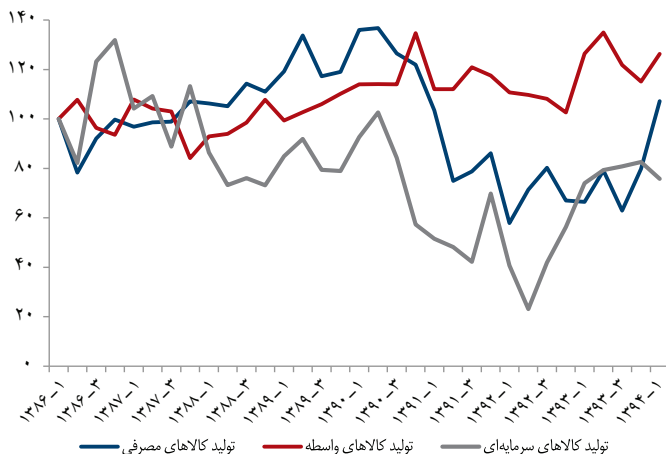
نمودار ۵- واردات کالاهای واسطه، سرمایه‌ای و مصرفی (میلیارد دلار)

نمودار ۶- شاخص تولید صنعتی محصولات بادوام و بی دوام (۱۰۰=۱۳۸۶)

نمودار ۷- شاخص تولید کالاها و واسطه، سرمایه‌ای و مصرفی (۱۳۸۶-۱=۱۰۰)

داده‌های ارائه شده در این نمودار فصلی زدایی شده هستند.

تولید در صنایع مختلف

شرایط اقتصادی در فصل اول ۱۳۹۴ به گونه‌ای بود که باقی ماندن بخش عمده‌ای از تحریم‌ها و کاهش قیمت نفت و فرآورده‌های آن باعث محدود کردن بخش تقاضا شده و از این طریق بر رشد تولید بخش‌های مختلف اثرگذار بوده است. همچنین برخی از صنایعی که بعد از توافق موقت ژنو توانسته بودند برخی از ظرفیت بلااستفاده خود را بکار گیرند و از این مسیر رشد در تولید ایجاد کنند، در فصول اخیر با توجه به پر شدن آن ظرفیت خالی و وجود برخی محدودیت‌ها نتوانستند رشد خود را ادامه دهند و در فصل اول ۱۳۹۴ شاهد کاهش تولید در بخشی از محصولات صنعتی بودیم. در زیر به بررسی وضعیت برخی صنایع می‌پردازیم.

خودروسازی و ساخت قطعات: رشد صنعت خودرو و قطعات در فصل اول ۱۳۹۴ مانند چند فصل اخیر ادامه داشت. ولی این رشد در حال کاهش است. رشدهای بالای ۵۰ درصد در سال ۱۳۹۳ جای خود را به رشد زیر ۲۰ درصد داده است. دلیل کاهش رشد تولید در این صنعت یکی مربوط به محدودیت طرف تقاضا بوده و دیگری پر شدن ظرفیت‌های خالی در سال گذشته است. البته در صورت رفع تحریم‌ها و ورود سرمایه‌گذاران خارجی به این حوزه این احتمال وجود دارد که این صنعت رونق بیشتری بگیرد و شاهد رشد تولید در سال‌های پس از رفع تحریم در این صنعت باشیم.

محصولات شیمیایی: بر اساس آمار منتشر شده وزارت صنعت و معدن و همچنین اطلاعات شرکت‌های بورسی تولید محصولات شیمیایی در فصل اول ۱۳۹۴ نسبت به مدت مشابه سال قبل رشد کمتر از یک درصد را تجربه کرده است.

مهم‌ترین اتفاقی که در این صنعت در فصل اول ۱۳۹۴ افتاده است کاهش قیمت‌های جهانی این محصولات بوده است. به‌طوری که در سه ماهه ابتدای سال ۱۳۹۴ صادرات محصولات پتروشیمی از نظر وزنی بیش از ۵۳ درصد نسبت به مدت مشابه سال قبل رشد داشته است. درحالی که ارزش دلاری صادرات این محصولات تنها ۱۱ درصد رشد کرده است.

یکی از مهم‌ترین مسائلی که بر میزان تولید در این صنعت اثرگذار است میزان خوراک در اختیار پتروشیمی‌ها است. مهم‌ترین خوراک پتروشیمی‌ها گاز است. با تکمیل ظرفیت تولید پالایشگاه‌های گازی فازهای ۱۵ تا ۱۸ پارس جنوبی در اواسط سال جاری و همچنین راه اندازی بخشی از فاز ۱۹ پارس جنوبی امسال وضع متان ارسالی به مجتمع‌های پتروشیمی بهتر از پارسال خواهد شد. پارسال زمستان ۱۰ روز و ۳۰ روز به ترتیب در منطقه عسلویه و ماهشهر مجتمع‌های پتروشیمی دچار کمبود گاز شدند، پیش‌بینی می‌شود امسال این مناطق با کمبود گاز بسیار کمتری روبرو شوند.

فلزات اساسی: تولید فلزات اساسی در کشور نیز در فصل اول ۱۳۹۴ نسبت به فصل مشابه سال قبل کاهش داشته است. کاند مس در این مدت بیش از ۵ درصد کاهش در تولید داشته است. همچنین با وجود رشد ۰/۶ درصدی تولید فولاد خام تولید محصولات فولادی در فصل اول سال ۱۳۹۴ نسبت به مدت مشابه بیش از ۸/۳ درصد کاهش داشته است. کاهش قیمت‌های جهانی فلزات اساسی و کاهش تقاضای داخلی و جهانی این فلزات از مهم‌ترین دلایل کاهش تولید در این صنعت در فصل اخیر بوده است.

جدول ۲- شاخص تولید صنعتی برای صنایع مهم با استفاده از اطلاعات شرکت‌های بورسی

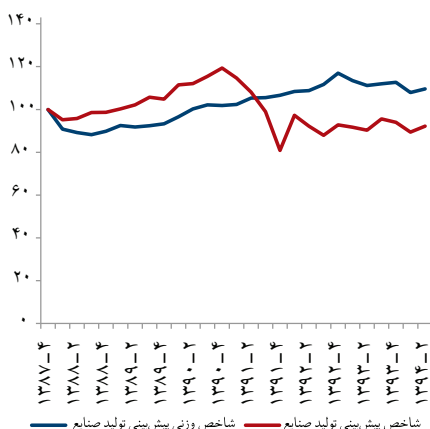
صنعتی کودک	صنعتی بزرگسال	شاخص (۱۰۰=۱۳۸۶)				رشد فصل ۱ سال ۱۳۹۴		نسبت به فصل مشابه سال قبل	نسبت به فصل مشابه سال قبل	نسبت به فصل مشابه سال قبل
		سال ۱۳۹۳		سال ۱۳۹۴		فصل ۱	فصل ۲			
		فصل ۱	فصل ۲	فصل ۳	فصل ۴					
خودرو و قطعات	۱۳۰	۸۱/۹	۹۰/۸	۸۲/۸	۷۹/۱	۸۷/۵	۱۰/۷	۶/۸	۲۶/۸	۲/۲
سیمان، آهک گچ	۲/۰	۱۰۹/۲	۶۸/۷	۵۵/۱	۴۹/۶	۴۳/۰	-۱۳/۳	-۶۰/۶	-۵۰/۷	-۰/۱
محصولات شیمیایی	۱۳/۱	۱۰۳/۴	۹۰/۲	۸۵/۱	۸۵/۳	۱۰۴/۲	۲۲/۳	۰/۹	-۱۰/۹	۰/۸
فرآورده‌های نفتی	۳۳/۶	۱۱۷/۳	۱۳۶/۴	۱۰۶	۱۱۰	۱۰۴	-۵/۵	-۱۱/۴	۰/۶	-
فلزات اساسی	۱۲/۲	۹۹/۰	۱۰۶/۹	۹۴/۹	۸۳/۶	۸۸/۷	۶/۰	-۱۰/۵	-۰/۸	۰/۷
کانی‌های فلزی	۲/۵	۲۹۸/۱	۲۸۵/۷	۲۶۹/۵	۲۸۳/۱	۱۳۹/۷	-۵۰/۶	-۵۳/۱	-۳۰/۴	-۱/۷
محصولات دارویی	۱/۹	۱۳۲/۱	۱۴۳/۲	۱۲۳/۲	۱۲۳/۲	۱۲۹/۳	۴/۹	-۲/۱	۱/۳	۰/۱
فرآورده‌های غذایی و آشامیدنی	۸/۵	۸۶/۴	۸۵/۹	۷۷/۱	۸۸/۸	۹۰/۶	۲/۰	۴/۹	۱۱/۲	۰/۰
کانی‌های غیرفلزی	۲/۵	۷۶/۲	۸۶/۴	۸۰/۲	۸۳/۸	۷۳/۳	-۱۲/۵	-۳/۸	۱۴/۰	-۰/۰۵
تولید صنعتی (بدون فرآورده‌های نفتی)	۱۰۰	۹۸/۱	۱۰۲/۵	۹۱	۸۵/۶	۹۰/۶	۵/۹	-۷/۶	۴/۰	۵/۹

شاخص پیش‌بینی تولید صنعتی شرکت‌های بورسی

شرکت‌های بورسی علاوه بر ارائه عملکرد فروش و تولید خود در بازه های فصلی، هر سال قبل از شروع سال مالی خود در قالب بودجه شرکت، برنامه و یا پیش‌بینی شرکت برای تولید در سال آینده را ارائه می‌کنند. این پیش‌بینی سالانه برای هر شرکت در هر فصل بعد از دیدن عملکرد آن فصل در صورت لزوم تعدیل می‌شود. از این رو ممکن است شرکت‌ها در طول سال سه یا چهار گزارش در خصوص وضعیت تولید کل سال خود بدهند. با استفاده از این اطلاعات می‌توان انتظارات فعالان صنایع مختلف را در مورد تولید در آن سال مالی متوجه شد و قبل از تحقق مقدار تولید، دیدی از وضعیت تولید صنایع داشته باشیم.^۱

جدول ۳ و نمودار ۸ که اطلاعات پردازش شده پیش‌بینی شرکت‌های بورسی را ارائه می‌دهد. بر این اساس پیش‌بینی این فصل شرکت‌های بورسی برای تولید در سال ۱۳۹۴ نسبت به فصل قبل حدود ۱۶ درصد رشد داشته است. این در حالی است که این پیش‌بینی نسبت به فصل مشابه سال قبل کاهش ۱/۴ درصدی داشته است. همان‌طور که در جدول ۳ و نمودار ۹ مشخص است، پیش‌بینی تولید در تمام صنایع منتخب به‌غیر از خودروسازی رشد مثبتی را نسبت به فصل قبل داشته است. اما تنها پیش‌بینی صنایع محصولات شیمیایی، فلزات اساسی، سیمان و کانی‌های فلزی نسبت به فصل مشابه سال قبل رشد داشته است.

نمودار ۸ - شاخص پیش‌بینی شرکت‌های بورسی

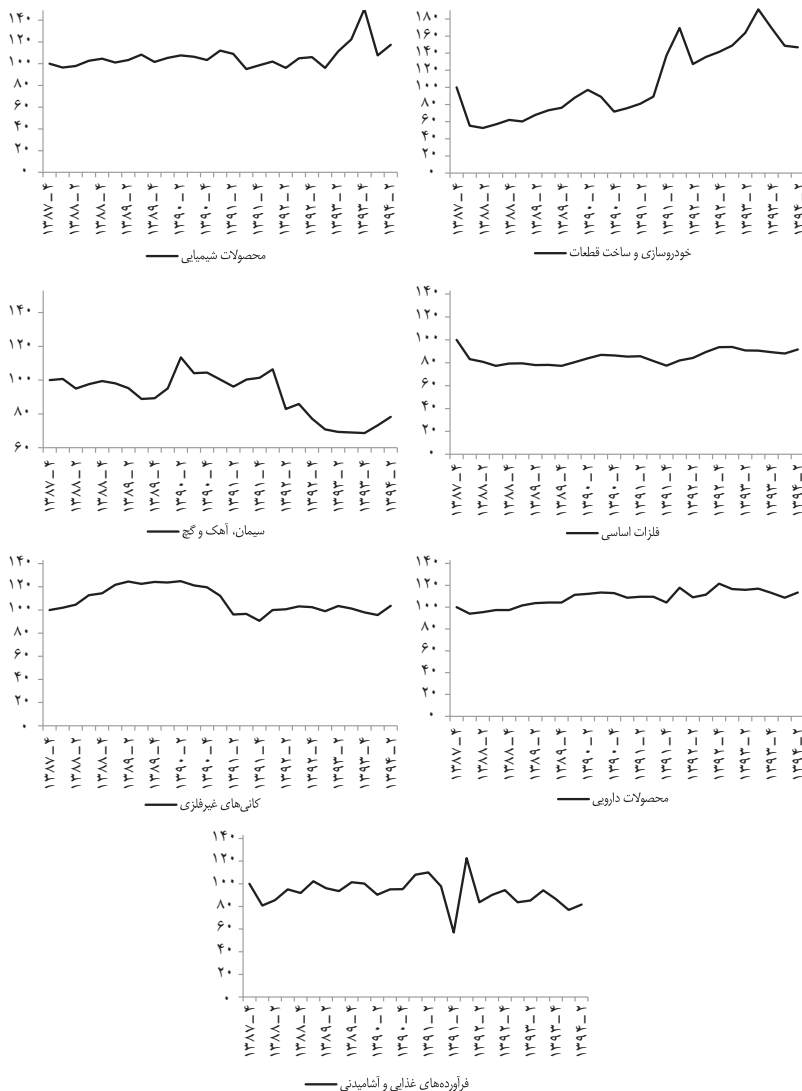

جدول ۳- وضعیت پیش‌بینی شرکت‌های بورسی از تولید خود

پیش‌بینی رشد تولید در سال ۱۳۹۴		
نسبت به فصل قبل	نسبت به مشابه سال قبل	
-۱/۳	-۱/۴	خودروسازی و ساخت قطعات
۹۰	۵/۴	محصولات شیمیایی
۴۰	۱/۰	فلزات اساسی
۴/۴	۲/۱	محصولات دارویی
۶/۸	۱۲/۸	سیمان، آهک و گچ
۸/۴	۰/۲	کانی‌های غیرفلزی
۶/۱	-۴/۴	غذایی و آشامیدنی
۱/۶	-۱/۴	شاخص وزنی پیش‌بینی تولید صنایع

۱ لازم به ذکر است که پیش‌بینی شرکت‌ها از تولید خود با خطایی همراه است که به‌طور مفصل در گزارش اصلی به آن پرداخته شده است. لذا از این اطلاعات صرفاً در جهت انعکاس دید تولیدکنندگان صنایع و صعودی یا نزولی بودن روند تولید تا انتهای سال می‌توان استفاده کرد.

نمودار ۹- بررسی روند پیش‌بینی شرکت‌های صنایع مختلف از رشد تولید خود (۱۰۰=۴-۱۳۸۷)

*** شاخص وزنی پیش‌بینی صنایع** برای ترکیب پیش‌بینی شرکت‌ها از سال مالی خود، وزن قرار داده است و این وزن همان بزرگی حجم تولید آن شرکت است از این رو در این شاخص سهم شرکت‌های بزرگ در روند این شاخص بیشتر از شرکت‌های کوچک است. در حالی که شاخص پیش‌بینی تولید صنایع برای ترکیب پیش‌بینی شرکت‌های مختلف از وزن برابر برای همه شرکت‌ها استفاده کرده است. در واقع این شاخص برای کم‌رنگ کردن نقش شرکت‌های بزرگ و بررسی وضعیت شرکت‌های کوچک‌تر است.

اصطلاحات و تعاریف

شاخص تولید صنعتی (Industrial Production Index): شاخصی است که تغییرات در ستانده بخش صنعت و معدن را نشان می‌دهد. سال مرجع برای این شاخص ۱۳۸۶ است که عدد شاخص برای فصل اول ۱۳۸۶ برابر ۱۰۰ در نظر گرفته شده است.

صنایع بالادستی و صنایع پایین‌دستی (Upstream Industries): صنایع بالادستی در مرحله‌ای از فرآیند تولید قرار دارند بیشتر مواد اولیه را استخراج کرده و یا فراوری کمی بر روی نهاده خام انجام می‌دهند و محصول این صنایع به عنوان نهاده تولید برای صنایع پایین‌دستی مورد استفاده قرار می‌گیرد. از طرف دیگر صنایع پایین‌دستی شامل فرآیندی از تولید است که مواد اولیه که محصول صنایع بالادستی هستند، به کالای نهایی تبدیل می‌کند. بر اساس این تعریف صنایع کانی‌های غیرفلزی، سیمان، کانی‌های فلزی، زغال‌سنگ و سایر معادن، محصولات شیمیایی و فلزات اساسی به عنوان صنایع بالادستی منظور شده‌اند و سایر صنایع پایین‌دستی در نظر گرفته شده‌اند.

صنایع بادوام و صنایع بی‌دوام (Durable and Nondurable Manufacturing Industries): یکی دیگر از ویژگی‌هایی که می‌توان تولید صنعتی را برحسب آن طبقه‌بندی کرد، دوام محصول تولیدی در صنایع و رشته فعالیت‌های مختلف است. بر اساس طبقه‌بندی صورت گرفته در بخش ۹/۳۸ سیستم حساب‌های ملی ۱۹۹۳ (که توسط اتحادیه اروپا، صندوق بین‌المللی پول OECD سازمان ملل و بانک جهانی منتشر شد) تمایز بین کالاهای بادوام و بی‌دوام بر اساس دوام فیزیکی تعیین نمی‌شود و تمایز بر این اساس تعیین می‌شود که کالا با هدف یک بار استفاده تهیه شده یا قابلیت استفاده مجدد از کالا برای دوره زمانی طولانی وجود دارد. بر اساس این تعریف و همچنین طبقه‌بندی که مرکز آمار کانادا و آمریکا در ارائه تولید صنعتی خود از کالاهای بادوام داشته‌اند، صنایع چاپ و انتشار، محصولات شیمیایی، مواد غذایی، قند و شکر، منسوجات، محصولات کاغذی و محصولات دارویی جز صنایع بی‌دوام در نظر گرفته شده است و مابقی صنایع بادوام لحاظ شده‌اند.

کالای سرمایه‌ای (Capital (or Investment) Goods): کالای سرمایه‌ای در واقع کالای نهایی و بادوامی است که در تولید کالا و خدمات استفاده می‌شود. در واقع منابع صرف شده برای اکتساب (خرید یا ساخت) کالای سرمایه‌ای به منزله مخارج سرمایه‌گذاری خواهد بود. کالاهای سرمایه‌گذاری شامل ماشین‌الات، ابزار آلات، تجهیزات و سازهایی هستند که برای تولید کالای دیگری استفاده می‌شوند.

کالای مصرفی (Consumer Goods): کالای مصرفی کالاهای قابل لمسی هستند که برای تأمین نیاز و خواسته مصرف‌کننده تولید شود.

کالای واسطه (Intermediate Goods): کالای واسطه کالایی است که برای تولید کالاهای دیگر مورد استفاده

قرار می‌گیرد و آن محصول برای استفاده کننده نهایی عرضه نمی‌شود.

صنعت خودرو و قطعات (کد ISIC۴=۲۹): شامل تولید وسایل نقلیه موتوری و قطعات و لوازم آن می‌شود.

صنعت سیمان، آهک گچ (کد ISIC۴=۲۳۹۴): فعالیت تولیدی زیر مجموعه صنعت کانی‌های غیرفلزی است. بخش عمده شرکت‌هایی که در این طبقه‌بندی قرار گرفته‌اند شرکت‌های سیمانی هستند.

صنعت محصولات شیمیایی (کد ISIC۴=۲۰): صنعت تولید مواد شیمیایی و فرآورده‌های شیمیایی است. این صنعت شامل کارخانجات پتروشیمی، تولید کننده‌های کود شیمیایی و مواد شوینده و رنگ‌ها است.

صنعت فرآورده‌های نفتی (کد ISIC۴=۱۹۲): شامل فعالیت‌های تولیدی فرآورده‌های نفتی مانند پالایشگاه‌ها و روغن موتور و ... است.

صنعت فلزات اساسی (کد ISIC۴=۲۴): شامل فعالیت‌های صنعتی با محصولات آهن و فولاد، مس، آلومینیوم، و ... است.

صنعت کانی‌های فلزی (کد ISIC۴=۰۷): شامل استخراج کانی‌های آهنی و غیرآهنی است.

صنعت محصولات دارویی (کد ISIC۴=۲۱): شامل فعالیت‌های تولید دارو شیمیایی و گیاهی و فرآورده‌های آن است.

صنعت فرآورده‌های غذایی و آشامیدنی (کد ISIC۴=۱۰ و ۱۱): شامل تولید فرآورده‌های غذایی و تولید انواع آشامیدنی‌ها است.

صنعت کانی‌های غیرفلزی (کد ISIC۴=۲۳): شامل تولید انواع شیشه و فرآورده‌های آن و تولید مصالح ساختمانی (بجز سیمان، آهک و گچ) است.

پژوهشکده پولی و بانکی
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

تهران، میدان آرژانتین،
ابتدای بزرگراه آفریقا، پلاک ۱۰
کد پستی: ۱۵۱۴۹۴۷۱۱۱
صندوق پستی: ۷۹۴۹-۱۵۸۷۵

www.mbri.ac.ir